

Vattenuttag och vattenanvändning i Sverige Vatten- och avloppslösningar 2014

MI0902

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde	2
A.2	Statistikområde	2
A.3	SOS-klassificering	2
A.4	Statistikansvarig	2
A.5	Statistikproducent	2
A.6	Uppgiftsskyldighet	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8	Gallringsföreskrifter	3
A.9	EU-reglering	3
A.10	Syfte och historik	3
A.11	Statistikanvändning	4
A.12	Uppläggning och genomförande	4
A.13	Internationell rapportering	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
B	Kvalitetsdeklaration	4
B.0	Inledning	4
B.1	Innehåll	5
1.1	Statistiska målstorheter	5
1.1.1	Objekt och population	5
1.1.2	Variabler	5
1.1.3	Statistiska mått	7
1.1.4	Redovisningsgrupper	7
1.1.5	Referenstider	7
1.2	Fullständighet	8
B.2	Tillförlitlighet	8
2.1	Tillförlitlighet totalt	8
2.2	Osäkerhetskällor	8
2.2.1	Urval	8
2.2.2	Ramtäckning	8
2.2.3	Mätning	8
2.2.4	Svarsbortfall	9
2.2.5	Bearbetning	9
2.2.6	Modellantaganden	9
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	10
B.3	Aktualitet	10

3.1	Frekvens	10
3.2	Framställningstid.....	10
3.3	Punktlighet	10
B.4	<i>Jämförbarhet och sammanvändbarhet.....</i>	<i>10</i>
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	10
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	10
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	11
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	<i>11</i>
5.1	Spridningsformer.....	11
5.2	Presentation	11
5.3	Dokumentation	11
5.4	Tillgång till primärmaterial	11
5.5	Upplysningstjänster.....	11

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Miljö

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Vattenanvändning

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

Hela statistiken är klassad som officiell statistik.

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: SCB
Postadress: SCB, Box 24300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100, Stockholm
Kontaktperson: Jerker Moström
Telefon: 08-506 940 31
E-post: mark.vatten.gis@scb.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: SCB
Postadress: SCB, Box 24300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100, Stockholm
Kontaktperson SCB Jerker Moström
Telefon: 08-506 940 31
E-post: mark.vatten.gis@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Statistiken omfattar endast aggregerade data för vilka inga särskilda sekretessregler gäller.

A.8 Gallringsföreskrifter

Ingen direktinsamling av data görs till denna undersökning. Statistiken bygger primärt på register upprättade hos andra myndigheter. Gallring av uppgifter är därför inte aktuellt för SCBs del.

A.9 EU-reglering

Ingen EU-reglering.

A.10 Syfte och historik

Syfte

Syftet med statistiken är att beskriva situationen vad gäller vatten- och avlopps-lösningar för småhusfastigheter i landet samt hur befolkningen fördelar sig efter typ av vatten- och avlopp. Uppgifterna utgör ett viktigt och efterfrågat kunskapsunderlag för bland annat fysisk planering, vattenresursplanering och internationell miljörapportering.

Historik

År 2016 publicerades för första gången uppgifterna om vatten- och avloppsförhållanden i form av officiell statistik. SCB har tidigare tagit fram riktade uppgifter om bland annat enskilda avlopp som underlag för beräkning av miljöbelastning inom SMED¹. Beräkningar av andelen av befolkningen som är ansluten till kommunalt vatten och avlopp har även tidigare genomförts som underlag för EU-rapportering kring vattenanvändning i form av Joint Questionnaire for Inland Waters². Från och med 2016 kommer dock uppgifter publiceras löpande för riket, vattendistrikt, län och kommuner.

¹ SMED står för Svenska MiljöEmissionsData, och är namnet på det konsortium inom vilket de fyra organisationerna IVL Svenska Miljöinstitutet AB, SCB (Statistiska centralbyrån), SLU (Sveriges lantbruksuniversitet), och SMHI (Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut) samarbetar. Referenser till tidigare uppgifter som tagits fram av SCB: SMED Rapport nr 17 2003, SMED Rapport nr 1 2006, SMED Rapport nr 4 2006, SMED Rapport nr 21 2008, SMED Rapport nr 41 2010, SMED Rapport nr 44 2010, SMED Rapport Nr 166 2015.

² Se bland annat <http://ec.europa.eu/eurostat/web/environment/water/main-tables>.

A.11 Statistikanvändning

Det har under många år funnits en stor efterfrågan på uppgifter om vatten och avlopp både från kommuner, branschorganisationer och statliga myndigheter. SCB har tidigare endast kunnat ta fram uppgifter i uppdragsform. Genom ett mindre utvecklingsarbete har dock SCB kunnat effektivisera produktionen av statistiken så pass mycket att den kunnat rymmas inom ramen för anslaget för vattenstatistiken.

Huvudsakliga användare av statistiken förväntas vara myndigheter som Regeringskansliet, Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Boverket, länsstyrelserna, vattenmyndigheterna samt kommuner. Även branschorganisationer som Svenskt vatten förväntas ha användning av uppgifterna. EU-institutioner som Eurostat och EEA (European Environmental Agency) är redan idag viktiga användare.

A.12 Uppläggning och genomförande

Statistiken om vatten- och avloppslösningar baseras på bearbetningar av uppgifter i fastighetstaxeringen. Den som äger en småhusfastighet är skyldig att via fastighetsdeklarationen lämna uppgifter om vilken typ av vatten- och avloppsanslutning fastigheten har. Uppgifterna används av Skatteverket för att fastställa taxeringsvärdet på småhusfastigheter. Vid framställningen av statistiken sambearbetas uppgifter från fastighetstaxeringen med uppgifter från registret över totalbefolkningen (RTB) för att kunna beräkna hur befolkningen fördelar sig på olika typer av vatten- och avloppsanslutningar.

A.13 Internationell rapportering

Uppgifter om andelen av befolkningen som är ansluten till kommunalt vatten respektive avlopp rapporteras periodiskt till EEA och Eurostat.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga planerade förändringar.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Statistiken avser att redovisa förhållanden vad gäller vatten och avlopp för småhusfastigheter i Sverige. Då statistiken är baserad på ett totalregister över småhusfastigheter enligt fastighetstaxeringen kan kvaliteten överlag betraktas som god.

Föreliggande kvalitetsdeklaration gäller statistiken med samtliga referensidpunkter.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

De viktigaste statistiska målstorheterna avser vatten- och avloppsförhållanden.

- För samtliga bebyggda småhusfastigheter
- För totalbefolkningen

Uppgifterna är fördelade på riket, län, vattendistrikt och kommun.

1.1.1 Objekt och population

Det finns två typer av objekt, vilka tillhör var sina populationer:

Objektet *småhusfastighet* tillhör populationen *samtliga bebyggda småhusfastigheter vid 2014 års slut (respektive årsslutet för tidigare redovisade referensår)*.

Objektet *person* tillhör populationen *Sveriges folkmängd vid 2014 års slut (respektive årsslutet för tidigare redovisade referensår)*.

1.1.2 Variabler

Variabler för objektet småhusfastighet:

Variabler	Beskrivning
Småhusfastighetens belägenhet	Riket, län, vattendistrikt och kommun
Typ av småhusfastighet	<i>Småhusfastighet för permanentboende, småhusfastighet för fritidsboende samt samtliga småhusfastigheter oavsett bostadsändamål</i>
Typ av vattenanslutning	<i>Kommunalt vatten året om</i> Med kommunalt vatten avses att fastigheten är ansluten till det kommunala vattennätet. Anläggningen ska vara tekniskt ansluten så att den kan användas. Även om anslutning inte har skett så anses anläggningen ansluten om fastighetsägaren fått besked om förbindelsepunkt och krävts på betalning för anslutningen. <i>Enskilt vatten året om</i> Med enskild anläggning året om avses anläggning för vattenförsörjning som inte är kommunal. <i>Kommunalt/enskilt sommarvatten</i> Med sommarvatten avses att tomten bara har tillgång till dricksvatten under den frostfria delen av året. Dricksvattnet kan komma genom kommunal eller enskild försörjning. Det framgår inte av uppgifterna i fastighetstaxeringen om försörjningen är kommunal eller enskild.

	<p><i>Vatten saknas</i> Fastigheten har varken kommunal eller enskild vattenförsörjning.</p> <p>Inte heller för vatten samlas ytterligare uppgifter in via fastighetstaxeringen som exempelvis beskriver typ av brunnar eller liknande.</p> <p><i>Uppgift saknas</i> Ingen uppgift om fastighetens vattenförhållanden finns i fastighetstaxeringen</p>
Typ av avloppsanslutning	<p><i>Kommunalt WC-avlopp</i> Med kommunalt wc-avlopp avses att tomten är ansluten till det kommunala nätet. Anläggningen ska vara tekniskt ansluten så att den kan användas. Även om anslutning inte har skett så anses anläggningen ansluten om fastighetsägaren fått besked om förbindelsepunkt och krävts på betalning för anslutningen.</p> <p><i>Enskilt WC-avlopp</i> Med enskilt wc-avlopp avses att avloppsfrågan är löst på annat sätt än genom kommunalt wc-avlopp, till exempel med trekammarbrunn eller septiktank.</p> <p><i>WC-avlopp saknas</i> Fastigheten har varken kommunalt eller enskilt avlopp.</p> <p><i>Uppgift saknas</i> Ingen uppgift om fastighetens avloppsförhållanden finns i fastighetstaxeringen.</p>

Variabler för objektet *person*:

Variabler	Beskrivning
Den folkbokförda befolkningens hemvist	Riket, län, vattendistrikt och kommun
Typ av vattenanslutning	<p><i>Kommunalt vatten året om</i> Antal personer som är folkbokförda på fastigheter med kommunalt vatten året om.</p> <p><i>Enskilt vatten året om</i> Antal personer som är folkbokförda på fastigheter med anläggning för vattenförsörjning som inte är kommunal.</p>

	<p><i>Kommunalt/enskilt sommarvatten</i> Antal personer som är folkbokförda på fastigheter som bara har tillgång till dricksvatten under den frostfria delen av året.</p> <p><i>Vatten saknas</i> Antal personer som är folkbokförda på fastigheter som varken har kommunal eller enskild vattenförsörjning.</p> <p><i>Uppgift saknas</i> Antal personer som är folkbokförda på fastigheter där uppgift om fastighetens vattenförhållanden saknas i fastighetstaxeringen</p>
Typ av avloppsanslutning	<p><i>Kommunalt WC-avlopp</i> Antal personer som är folkbokförda på fastigheter med kommunalt wc-avlopp.</p> <p><i>Enskilt WC-avlopp</i> Antal personer som är folkbokförda på fastigheter med enskilt wc-avlopp.</p> <p><i>WC-avlopp saknas</i> Antal personer som är folkbokförda på fastigheter som varken har kommunalt eller enskilt avlopp.</p> <p><i>Uppgift saknas</i> Antal personer som är folkbokförda på fastigheter där uppgift om fastighetens avloppsförhållanden saknas i fastighetstaxeringen.</p>

1.1.3 Statistiska mått

Totaler (antal)

1.1.4 Redovisningsgrupper

Småhusfastigheter redovisas per region (riket, län, vattendistrikt och kommun), typ av småhusfastighet och typ av vatten- respektive typ av avloppsanslutning.

Befolkningen redovisas per region (riket, län, vattendistrikt och kommun) samt typ av vatten- respektive avloppsanslutning.

1.1.5 Referenstider

Femårsintervall

1.2. Fullständighet

Vattenanvändningsstatistiken redovisar en samlad bild av hur vatten tas ut och används för olika ändamål i samhället samt om förhållanden som är avgörande för att förstå nyttjandets påverkan på samhälle och miljö.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Tillförlitligheten totalt bedöms vara relativt god. Fastighetstaxeringen som ligger till grund för statistiken är ett administrativt system för skattuppbörd där ägare av småhusfastigheter är skyldiga enligt lag att lämna korrekta uppgifter vilket borgar för hög tillförlitlighet i uppgiftslämnandet. Det finns dock vissa osäkerhetskällor.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Statistiken bygger på en totalundersökning av alla bebyggda småhusfastigheter enligt fastighetstaxeringen. Då ingen urvalsosäkerhet föreligger utgör den inte en källa till den totala osäkerheten.

2.2.2 Ramtäckning

Småhusfastigheter

Alla bebyggda småhusfastigheter enligt fastighetstaxeringen omfattas av undersökningen. Då ramtäckningen är perfekt är utgör den inte en källa till den totala osäkerheten.

Befolkningen

I Registret över totalbefolkningen (RTB) finns det övertäckning, det vill säga det finns i registret folkbokförda personer som inte borde vara folkbokförda. Det eftersom de är avlidna eller utvandrare. Brister i rapporteringen av dödsfall och utvandring är orsaken till övertäckningen. Den skattade övertäckningen motsvarar cirka 0,8 procent av befolkningen år 2012. Osäkerhetskällan bedöms bidra förhållandevis lite till den totala osäkerheten.

2.2.3 Mätning

Källorna till statistiken med beskrivningar av eventuella mätproblem:

- Fastighetstaxeringsregistret (FTR 2001-01-01, FTR 2006-01-01, FTR 2011-01-01, FTR 2015-01-01). SCB, www.scb.se/BO0601. Eftersom fastighetstaxeringen avser fastighetens skick den 1 januari varje år används taxeringsuppgifter för året efter referensåret för att hamna så nära referenstidpunkten som möjligt (vilken är 31 december). Vid undersökningens genomförande under våren 2016, var uppgifter från fastighetstaxeringen avseende 2015-01-01 den senast tillgängliga. Den senaste referenstidpunkten är därför 2014-12-31.

Fastighetstaxeringen kan innehålla vissa fel som beror på att den deklarat-ionsansvarige uppgivit felaktiga uppgifter. Osäkerhet kan uppstå i form av felaktiga uppgifter om fastigheternas vatten- och avloppsanslutning då deklaran-ten inte kan eller vill uppge korrekta uppgifter. Andra mätproblem som kan uppstå är när den folkbokförda befolkningen knyts till fastighet. Det förekommer att personer folkbokför sig på adresser/fastigheter som

egentligen inte används för permanentboende. I sådana fall kan det uppstå fel i fördelningen av befolkningen efter anslutningstyp. Som exempel kan nämnas att en mindre del av befolkningen i statistiken (ca 55 000 personer år 2014) genom folkbokföringen hänförs till småhusfastigheter som helt saknar vatten- eller avloppsanslutning. Det finns anledning att anta att merparten av befolkningen i realiteten vistas permanent på fastigheter som har vatten- och avloppsanslutning men att de av folkbokföringstekniska skäl knutits till fastigheter med enklare sanitära förhållanden. Osäkerhetskällan bedöms bidra inte oväsentligt till den totala osäkerheten.

- SCB:s befolkningsregister. Registret över totalbefolkningen (RTB), med lägeskoordinater för adresser och fastigheter (RTB 2000-12-31, RTB 2005-12-31, RTB 2010-12-31, RTB 2014-12-31) SCB, www.scb.se/BE0101. För osäkerhet kopplat till RTB, se avsnitt 2.2.2. Osäkerhetskällan bedöms bidra inte oväsentligt till den totala osäkerheten.
- För uppgifter om historiska förhållanden gällande vatten och avlopp (1960-1995) har uppgifter från Svenska vatten- och avloppsföreningen (VAV) använts. Uppgifter om personer anslutna till det kommunala vatten- och avloppsnätet samlades in från kommunerna och sammanställdes i årliga rapporter. Uppgifterna kan betraktas som generellt tillförlitliga men på grund av vissa oklarheter kring bland annat svarsbortfall bör de ändå betraktas med viss försiktighet. De ger dock en tillräckligt god bild av utvecklingen över tid (VAV 1960, VAV 1965, VAV 1970, VAV 1975, VAV 1980, VAV 1985, VAV 1990 och VAV 1995), Svenska vatten- och avloppsföreningen. Osäkerhetskällan bedöms bidra inte oväsentligt till den totala osäkerheten.

2.2.4 Svarsbortfall

Trots skyldighet att lämna uppgifter om småhusfastighetens vatten- och avloppslösningar saknas det för vissa fastigheter sådana uppgifter. Sådana fastigheter redovisas under *Uppgift saknas* både vad gäller vatten och avlopp. På motsvarande sätt redovisas befolkning som är folkbokförd på en fastighet med okänd vatten- och avloppslösning under *Uppgift saknas*. Osäkerhetskällan bedöms bidra inte oväsentligt till den totala osäkerheten.

Bortfall förekommer även när det gäller befolkning. Personer som saknar folkbokföringsadress har inte kunnat knytas till fastighet eller adress i fastighetsregistret. Osäkerhetskällan bedöms bidra förhållandevis lite till den totala osäkerheten.

2.2.5 Bearbetning

Vissa begränsade bearbetningsfel på grund av felaktig dataregistrering hos de lokala skattekontoren kan förekomma. Osäkerhetskällan bedöms bidra inte oväsentligt till den totala osäkerheten.

2.2.6 Modellantaganden

Den främsta osäkerhetskällan förknippad med modellantaganden, är fördelningen av befolkningen efter typ av vatten- och avloppsanslutning. Vid fördelning av befolkningen samkörs först den folkbokförda befolkningen enligt registret över totalbefolkningen med fastighetstaxeringsregistret. På detta sätt knyts befolkningen till en specifik typ av vatten- och avloppsanslutning.

Eftersom bara ägare av småhusfastigheter måste redovisa vatten- och avlopps-

förhållanden finns inga uppgifter om befolkningen som är folkbokförd på bostäder i flerbostadshus eller specialenheter. För att kunna göra en fördelning av hela befolkningen efter typ av vatten- och avloppslösning görs antagandet att samtliga flerbostadshus och specialbostäder är anslutna till kommunalt vatten och avlopp. Befolkningen som är folkbokförd på bostäder i flerbostadshus eller specialenheter antas således vara ansluten till kommunalt vatten och avlopp. Omkring 99 procent av flerbostadshusen med folkbokförd befolkning är belägna i tätorter där anslutningen på goda grunder kan antas vara kommunal. För den kvarstående ca 1 procenten av flerbostadshusen (totalt omkring 30 000 personer i hela landet) föreligger viss osäkerhet i antagandet att de är anslutna till det kommunala nätet. Osäkerhetskällan bedöms bidra inte oväsentligt till den totala osäkerheten.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Ingen redovisning av osäkerhetsmått görs.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningsfrekvens är vart fjärde år. Insamlingsfrekvensen är årlig eftersom taxeringsuppgifter samlas in varje år. Redovisningsfrekvens är fortsättningsvis vart fjärde år.

3.2 Framställningstid

Framställningstiden är ca två veckor.

3.3 Punktlighet

Punktligheten är god. Statistiken redovisas i enlighet med planerad redovisning i redovisningskalendern för Sveriges officiella statistik (SOS) på SCB:s webbplats.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Då de aktuella uppgifterna (avseende år 2014) är de första som publicerats inom ramen för den officiella statistiken finns inga tidigare undersökningar att jämföra med. Dock har i samband med redovisning av de aktuella uppgifterna även publicerats historiska data tillbaka till år 2000. Jämförbarheten över tid är god då samma typ av källa (fastighetstaxeringsregistret) och beräkningsmetoder används.

När det gäller den långa tidsserier över befolkningens anslutning till kommunalt vatten och avlopp (för riket) från 1960-2014 bör viss försiktighet iaktas när det gäller jämförelser med uppgifter före år 2000 eftersom dessa är baserade på uppskattningar från Svenska vatten- och avloppsföreningen (VAV). Fullständigheten i dessa uppgifter kan inte garanteras.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten mellan grupper inom statistiken är god. Fördelningen av småhusfastigheter och befolkning efter typ av vatten- och avloppslösning är fullt

jämförbar mellan olika regioner.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Samanvändbarheten är god vad gäller annan statistik på läns- vattendistrikts- och kommunnivå.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken sprids i form av:

- Flexibla tabeller i Statistikdatabasen
- Fasta tabeller
- Statistiknyhet

Samtliga är tillgängliga på Statistiska centralbyråns (SCB:s) webbplats, www.scb.se/MI0902

5.2 Presentation

Statistiken redovisas i form av texter, tabeller, diagram och kartor.

5.3 Dokumentation

I detta dokument, Beskrivning av statistiken (BaS), beskrivs kvaliteten hos den redovisade statistiken.

Dokumentationerna finns på SCB:s webbplats, www.scb.se/MI0902.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Primärmaterial (grunddata) är inte tillgängligt.

5.5 Upplysningstjänster

Webbplatsen: www.scb.se/MI0902

E-post: mark.vatten.gis@scb.se